

LUM'ATU'L İ'TİKÂD

İBN KUDÂME

100 AKÎDEVİ TEMEL İLKE

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

LUM'ATU'L-İTİKÂD

İBN KUDÂME

100 AKÎDEVÎ TEMEL İLKE

GİRİŞ

Lum'atu'l-İtikâd, Hanbelî fakihi ve âlimi **Muvaffakuddîn İbn Kudâme el-Makdisî**'nin Ehl-i Sünnet akîdesinin temel meselelerini özlü bir şekilde ele aldığı meşhur eserlerinden biridir.

Eserin temel özelliği, akîde meselelerini uzun tartışmalara ve karmaşık felsefî açıklamalara girmeden; **Kur'an, sahih Sünnet ve Selef'in yolu** çerçevesinde ortaya koymasındır.

İbn Kudâme özellikle Allah'ın isim ve sıfatları konusunda önemli bir esas belirler: Kur'an ve sahih Sünnette Allah hakkında ne bildirilmişse ona **iman, teslimiyet ve kabul** ile yaklaşılır; naslar reddedilmez, bâtil tevillerle anlamlarından uzaklaştırılmaz ve Allah'ın sıfatları mahlûkatın sıfatlarına benzetilmez.

Eser yalnızca isim ve sıfatlar bahsinden ibaret değildir. Kur'an'ın Allah'ın kelâmı oluşu, rü'yetullah, kader, imanın mahiyeti ve artıp eksilmesi, sahih gayb haberlerine iman, İsrâ ve Mi'rac, kabir hayatı, kıyametin alâmetleri, ba's, hesap, mizan, havuz, sırat, şefaât, Cennet ve Cehenmem gibi pek çok temel akîde meselesini ele alır.

Bu çalışmada kitabın ana metnindeki esaslar, öğrenmeyi kolaylaştırmak amacıyla **100 temel ilke** hâlinde sunulmuştur. Her ilkede önce İbn Kudâme'nin metninden ilgili Arapça ibare, ardından kısa Türkçe ilke, üç satırlık açıklama ve konuyu destekleyen bir delil verilmiştir.

Buradaki amaç, İbn Kudâme'nin metninin yerine yeni bir akîde kitabı yazmak değildir. Amaç, onun özlü ifadelerini günümüz okuyucusunun takip edebileceği sistematik bir ders düzenine dönüştürerek ana metni anlamaya bir kapı açmaktır.

BU SERİDEKİ YÖNTEM

ANA METİN

TEMEL İLKE

KISA İZAH

DELİL

Akîdede ölçü şahısların kanaatleri değil, Allah'ın Kitabı ve Resûlullah'ın ﷺ sahih Sünnetidir. Selef'in yolu ise bu nasları teslimiyetle kabul etmek, anlamak ve onlara tâbi olmaktır.

100 ilkenin sonunda hedef yalnızca bilgi sahibi olmak değil; neye, neden ve hangi delille iman ettiğimizi daha sağlam biçimde öğrenmektir.

UBEYDULLAH ARSLAN
İSLAM DAVETÇİSİ

1

موصوف بما وصف به نفسه في كتابه العظيم

ALLAH, KENDİSİNİ KİTABINDA VASIFLANDIRDIĞI ŞEKİLDE VASIFLANDIRILIR.

İZAH

Allah hakkında ölçü insan düşüncesi değil vahiydir.
Allah kendisini nasıl tanıtmışsa öyle iman edilir.
Vahyin önüne şahsî tasavvur geçirilmez.

DELİL

“O’nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, görendir.” (Şûrâ 42/11)

2

وعلى لسان نبيه الكريم

ALLAH, RESÛLÜ’NÜN O’NU VASIFLANDIRDIĞI ŞEKİLDE VASIFLANDIRILIR.

İZAH

Resûlullah’ın sahih haberleri akîdede hüccettir.
Allah hakkında sahih Sünnetin bildirdiği kabul edilir.
Kur’an ile sahih Sünnet birbirinden ayrılmaz.

DELİL

“Resûl size ne verdiyse onu alın.” (Haşr 59/7)

3

وجب الإيمان به وتلقيه بالتسليم والقبول

KUR’AN VE SAHİH SÜNNETTE GELEN SIFATLARA İMAN EDİLİR.

İZAH

Sıfat nasları teslimiyet ve kabul ile karşılanır.
Sahi nas sırf akla ağır geldiği için reddedilmez.
Mümin vahyin haberine iman eder.

DELİL

“İşittik ve itaat ettik, derler.” (Nûr 24/51)

4

وترك التعرض له بالرد والتأويل والتشبيه والتمثيل

ALLAH’IN SIFATLARI RED, BÂTİL TE’VİL VE BENZETMEDEN KORUNUR.

İZAH

Nas reddedilmez ve anlamı zorla değiştirilmez.
Allah’ın sıfatları mahlûkatın sıfatlarına benzetilmez.
İspat ile tenzih birlikte korunur.

DELİL

“O’nun benzeri hiçbir şey yoktur.” (Şûrâ 42/11)

5

لا تمثله العقول بالتفكير ولا تتوهمه القلوب بالتصوير

ALLAH, ZİHİNDE TASAVVUR EDİLEN MAHLÛK ŞEKİLLERİNE BENZETİLEMEZ.

İZAH

İnsan zihninin kurduğu şekiller yaratılmış tasavvurlardır.
Allah hiçbir mahlûkun benzeri veya dengi değildir.
Bu sebeple sıfatların keyfiyeti hayal edilmez.

DELİL

“Hiçbir şey O’na denk değildir.” (İhlâs 112/4)

LUM'ATÜ'L-İTİKÂD

İBN KUDÂME

100 AKÎDEVÎ TEMEL İLKE

6-10
100

6

له الأسماء الحسنى والصفات العلى

ALLAH'IN EN GÜZEL İSİMLERİ VE EN YÜCE SIFATLARI VARDIR.

İZAH

Allah'ın isimleri kemal ve güzellik ifade eder.
Sıfatları da hiçbir noksanlık içermeyen yüce sıfatlardır.
Allah, mahlûkatın özellikleriyle ölçülmez.

DELİL

“En güzel isimler Allah'ındır.” (A'râf 7/180)

7

الرحمن على العرش استوى

RAHMÂN ARŞ'A İSTİVÂ ETMİŞTİR.

İZAH

İstivâ, Kur'an'da Allah'ın kendisi hakkında haber verdiği bir sıfattır.
Bu haber reddedilmeden ve mahlûkatın özelliklerine benzetilmeden kabul edilir.
Keyfiyeti hakkında nasların bildirmediği bir şey söylenmez.

DELİL

“Rahmân Arş'a istivâ etti.” (Tâhâ 20/5)

8

أحاط بكل شيء علما

ALLAH'IN İLMİ HER ŞEYİ KUŞATMIŞTIR.

İZAH

Hiçbir varlık ve hiçbir hadise Allah'ın ilminden gizli değildir.
Açık olanı da gizli olanı da bilir.
Kul, Allah'ın ilminin bütün yaratılmışları kuşattığına iman eder.

DELİL

“Rabbim her şeyi ilmiyle kuşatmıştır.” (En'âm 6/80)

9

قهر كل مخلوق عزة وحكما

ALLAH, İZZETİ VE HÜKMÜYLE BÜTÜN MAHLÛKATA HÂKİMDİR.

İZAH

Bütün yaratılmışlar Allah'ın hüküm ve kudreti altındadır.
Hiçbir mahlûk O'nun hükmünün dışına çıkamaz.
Mutlak izzet ve üstün hüküm yalnız Allah'a aittir.

DELİL

“O, kullarının üzerinde mutlak hâkimdir.” (En'âm 6/18)

10

وسع كل شيء رحمة وعلما

ALLAH'IN RAHMETİ VE İLMİ HER ŞEYİ KUŞATMIŞTIR.

İZAH

Allah'ın ilmi bütün varlıkları ve onların hâllerini kuşatır.
Rahmeti son derece geniştir; hiçbir mahlûkun rahmeti O'nunkiyle kıyaslanamaz.
Mümin, Allah'ın rahmetinin genişliğini bilerek O'ndan ümit kesmez.

DELİL

“Rabbimiz! Sen her şeyi rahmet ve ilim bakımından kuşattın.” (Mü'min 40/7)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

LUM'ATU'L-İ'TİKÂD

İBN KUDÂME

100 AKÎDEVÎ TEMEL İLKE

11-15
100

11

ليس كمثله شيء وهو السميع البصير

ALLAH'IN BENZERİ HİÇBİR ŞEY YOKTUR.

İZAH

Allah'ın sıfatlarını kabul etmek O'nu mahlûkata benzetmek değildir. Allah işitir ve görür; fakat işitmesi ve görmesi yaratılmışları gibi değildir. İspat ile tenzih birlikte korunur.

DELİL

“O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, görendir.” (Şûrâ 42/11)

12

له الخلق والأمر

YARATMAK DA EMRETMEK DE ALLAH'A AİTTİR.

İZAH

Bütün mahlûkatı yaratan Allah'tır ve mutlak hüküm O'na aittir. Yaratmak yalnız O'na mahsus olduğu gibi nihai hüküm koyma yetkisi de O'nundur. Kul, Rabbine yaratmada ve hükümlanlıkta hiçbir ortak nispet etmez.

DELİL

“Dikkat edin! Yaratmak da emretmek de O'na aittir.” (A'râf 7/54)

13

فعال لما يريد

ALLAH DİLEDİĞİNİ YAPANDIR.

İZAH

Allah'ın iradesini engelleyebilecek hiçbir güç yoktur. O'nun dilediği gerçekleşir ve bütün fiilleri ilim ve hikmet üzeredir. Hiçbir mahlûk Allah'ı bir şeyi yapmaya mecbur bırakamaz.

DELİL

“Şüphesiz Rabbin dilediğini yapandır.” (Hüd 11/107)

14

لا يكون شيء إلا بإرادته

HİÇBİR ŞEY ALLAH'IN İRADESİ DIŞINDA GERÇEKLEŞMEZ.

İZAH

Kâinatta meydana gelen hiçbir olay Allah'ın iradesinin dışında değildir. Mahlûkün iradesi vardır; fakat onun iradesi Allah'ın iradesinden bağımsız değildir. Bu, kader imanının temel esaslarından biridir.

DELİL

“Âlemlerin Rabbi Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz.” (Tekvîr 81/29)

15

ومن صفات الله تعالى أنه فعال لما يريد

ALLAH'IN FİİLLERİ O'NUN KEMAL SIFATLARINDANDIR.

İZAH

Allah diler, yaratır ve dilediği şekilde hükmeder. O'nun fiilleri acizlikten veya ihtiyaçtan kaynaklanmaz. Rabbin bütün fiilleri kendisine yaraşan kemal üzeredir.

DELİL

“O, yaptığından sorgulanmaz; onlar ise sorgulanırlar.” (Enbiyâ 21/23)

UBEYDULLAH ARSLAN
İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

LUM'ATU'L-İ'TİKÂD

İBN KUDÂME

100 AKÎDEVİ TEMEL İLKE

16-20
100

16

ومن صفات الله تعالى أنه متكلم بكلام قديم

ALLAH'IN KELÂM SIFATI HAKTIR.

İZAH

Allah'ın konuşması O'nun hakiki sıfatlarındandır.
Kelâm sıfatı Allah'a yaraşır biçimde kabul edilir.
Allah'ın kelâmı mahlûkatın kelâmına benzetilmez.

DELİL

“Allah Mûsâ ile gerçekten konuştu.” (Nisâ 4/164)

17

سمعه موسى منه من غير واسطة

MÛSÂ, ALLAH'IN KELÂMINI VASITASIZ OLARAK İŞİTMİŞTİR.

İZAH

Allah, Mûsâ'ya doğrudan hitap etmiştir.
Bu, Allah'ın hakiki olarak konuştuğunun açık delillerindendir.
Kelâm sıfatı mecaza dönüştürülerek inkâr edilmez.

DELİL

“Mûsâ tayin ettiğimiz vakitte gelip Rabbi onunla konuşunca...” (A'râf 7/143)

18

وكلم الله موسى تكليما

ALLAH'IN MÛSÂ İLE KONUŞMASI KUR'AN'LA SABİTTİR.

İZAH

Kur'an, Allah'ın Mûsâ ile konuştuğunu açık bir ifadeyle bildirir.
Mümin bu haberi geldiği şekilde tasdik eder.
Nasın açık hükmü bâtil yorumlarla etkisiz hâle getirilmez.

DELİL

“Allah Mûsâ ile gerçekten konuştu.” (Nisâ 4/164)

19

وإن القرآن كلام الله

KUR'AN ALLAH'IN KELÂMIDIR.

İZAH

Kur'an yalnızca Allah'tan haber veren bir insan sözü değildir.
O, Allah'ın kelâmıdır ve O'ndan gelmiştir.
Ehl-i Sünnet Kur'an'ın Allah'ın kelâmı olduğuna iman eder.

DELİL

“Allah'ın kelâmını işitinceye kadar ona güvence ver.” (Tevbe 9/6)

20

منزل غير مخلوق

KUR'AN İNDİRİLMİŞTİR VE MAHLÛK DEĞİLDİR.

İZAH

Kur'an Allah tarafından indirilmiş vahiydir.
Allah'ın kelâmı O'nun sıfatıdır; yaratılmış bir söz kabul edilmez.
Bu mesele Selef akîdesinin temel esaslarından biridir.

DELİL

“Şüphesiz onu biz indirdik.” (Hicr 15/9)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

LUM'ATU'L-İ'TİKÂD

İBN KUDÂME

100 AKÎDEVİ TEMEL İLKE

21-25
100

21

منه بدأ وإليه يعود

KUR'AN ALLAH'TAN BAŞLAMIŞTIR VE O'NA DÖNECEKTİR.

İZAH

Kur'an'ın kaynağı Allah'tır; O'nun hakiki kelâmıdır. Bir mahlûkun sözü olarak ortaya çıkmış değildir. İbn Kudâme, Kur'an'ın Allah'tan başladığını ve O'na döneceğini açıkça belirtir.

DELİL

“Allah'ın kelâmını işitinceye kadar ona güvence ver.” (Tevbe 9/6)

22

وهو كلام الله تعالى

MUSHAFALARDA YAZILAN VE DİLLERLE OKUNAN KUR'AN ALLAH'IN KELÂMIDIR.

İZAH

Kur'an yazıldığında veya okunduğunda Allah'ın kelâmı olma vasfını kaybetmez. Mushafalarda yazılı bulunan ve müminlerin okuduğu Kur'an, Allah'ın indirdiği Kur'an'dır. Yazı ve okuyucunun sesi ile Allah'ın kelâmı birbirine karıştırılmaz.

DELİL

“Şüphesiz bu Kur'an en doğru olana iletir.” (İsrâ 17/9)

23

حروف وكلمات

KUR'AN HARFLERDEN VE KELİMELERDEN OLUŞAN, ANLAŞILAN BİR KELÂMDIR.

İZAH

Allah Kur'an'ı kulların okuyup anlayabileceği lafızlarla indirmiştir. Kur'an yalnızca insanın içinde bulunan soyut bir mana değildir. Onun süfeleri, âyetleri, kelimeleri ve okunması gerçektir.

DELİL

“Elif Lâm Mîm. İşte bu, kendisinde şüphe olmayan Kitap'tır.” (Bakara 2/1-2)

24

من قرأ القرآن فأعربه فله بكل حرف منه عشر حسنات

KUR'AN'IN HER HARFİNİ OKUMAK SEVAPTIR.

İZAH

İbn Kudâme, Kur'an'ın harflerden meydana geldiğini açıklarken okumanın faziletine dair rivayeti zikreder. Kur'an'ın lafızları okunur ve tilâveti ibadettir. Bu sebeple Kur'an'ın lafız ve harfleri anlamsız görülmez.

DELİL

“Kim Allah'ın kitabından bir harf okursa ona bir hasene vardır; o da on misliyle karşılık görür.” (Tirmizî, 2910)

25

ومن كلام الله سبحانه القرآن العظيم

YÜCE KUR'AN ALLAH'IN KELÂMIDIR.

İZAH

Kur'an'ın Allah'a nispeti gerçek bir kelâm nispetidir. O, Cebrâil'in veya Muhammed'in ﷺ meydana getirdiği bir söz değildir. Cebrâil onu Allah'tan almış, Peygamber ﷺ ise ümmete tebliğ etmiştir.

DELİL

“Şüphesiz o, âlemlerin Rabbinin indirmesidir. Onu güvenilir Ruh senin kalbine indirmiştir.” (Şuarâ 26/192-194)

UBEYDULLAH ARSLAN
İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

LUM'ATU'L-İTİKÂD

İBN KUDÂME

100 AKÎDEVÎ TEMEL İLKE

26-30
100

26

ولا يصح إضافة شيء منه إلى غير الله

KUR'AN'IN KELÂMI ALLAH'TAN BAŞKASINA NİSPET EDİLMEZ.

İZAH

Kur'an'ı Cebrâil getirmiş, Muhammed ﷺ insanlara tebliğ etmiştir. Fakat kelâm, onu ilk söyleyene nispet edilir; onu nakledene değil. Bu sebeple Kur'an hakikaten Allah'ın kelâmıdır.

DELİL

“Ta ki Allah'ın kelâmını işitsin.” (Tevbe 9/6)

27

والمؤمنون يرون ربهم في الآخرة بأبصارهم

MÜMİNLER ÂHİRETTE RABLERİNİ GÖZLERİYLE GÖRECEKLERDİR.

İZAH

Rü'yetullah, Ehl-i Sünnet akîdesinin sabit esaslarından. Müminler kıyamet günü Allah'ı gerçek bir görüşle görecektir. Bu görüşün keyfiyeti mahlûkatın ölçüleriyle belirlenmez.

DELİL

“O gün birtakım yüzler ışıltı ışıltıdır; Rablerine bakarlar.” (Kıyâme 75/22-23)

28

ويزورونه

MÜMİNLERİN ÂHİRETTE RABLERİNE ZİYARETİ HAKTIR.

İZAH

İbn Kudâme, âhiret nimetlerini anlatırken bu ifadeyi açıkça zikreder. Mümin, gayba dair sahih haberi kendi aklıyla yeniden şekillendirmez. Nasıl gerçekleşeceğinin keyfiyetini Allah'a havale eder.

DELİL

“Onlar için orada diledikleri her şey vardır. Katımızda daha fazlası da vardır.” (Kâf 50/35)

29

ويكلمهم ويكلمونه

ALLAH ÂHİRETTE MÜMİNLERLE KONUŞACAKTIR.

İZAH

Allah'ın kelâm sıfatı yalnız geçmişte gerçekleşmiş bir sıfat değildir. İbn Kudâme, Allah'ın müminlerle konuşacağını açıkça bildirir. Bu konuşmanın hakikatine iman edilir; keyfiyeti belirlenmez.

DELİL

“Rableri onlara selâm söyler.” (Yâsîn 36/58)

30

قال الله تعالى وجوه يومئذ ناضرة إلى ربها ناظرة

RÜ'YETULLAH KUR'AN İLE SABİTTİR.

İZAH

İbn Kudâme rü'yetullahın delili olarak Kıyâme süresindeki âyetleri zikreder. “Rablerine bakarlar” ifadesini müminlerin Allah'ı görmesine delil getirir. Böylece rü'yet yalnız mecazî bir beklentiye indirgenmez.

DELİL

“O gün birtakım yüzler ışıltı ışıltıdır; Rablerine bakarlar.” (Kıyâme 75/22-23)

UBEYDULLAH ARSLAN
İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

31

ويرونه في عرصات القيامة

MÜMİNLER KIYAMET MEYDANINDA RABLERİNİ GÖRECEKLERDİR.

İZAH

İbn Kudâme, Allah'ın görülmesini âhîret haberleri arasında zikreder. Bu görüş hakikidir; fakat nasıl gerçekleşeceği belirlenmez. Mümin sahih nasla sabit olan rü'yetullah'a iman eder.

DELİL

"Siz Rabbinizi, şu ayı gördüğünüz gibi göreceksiniz." (Buhârî, 7434; Müslim, 633)

32

كما يرون القمر ليلة البدر

RÜ'YETULLAH'IN GERÇEKLİĞİNDE ŞÜPHE YOKTUR.

İZAH

Hadiste dolunay örneği Allah'ı aya benzetmek için verilmemiştir. Benzetme, müminlerin Rablerini açık ve şüphesiz biçimde görececek olmalarınadır. Görülen Allah'tır; O hiçbir mahlûka benzemez.

DELİL

"Dolunayı görmekte sıkışmadığınız gibi Rabbinizi görmekte de sıkışmayacaksınız." (Buhârî, 554; Müslim, 633)

33

وأن النبي رأى ربه

PEYGAMBERİMİZİN ﷺ RABBİNİ GÖRMESİ MESELESİNDE NAKLE BAĞLI KALINIR.

İZAH

İbn Kudâme bu meseleyi rü'yet bahsinde nakleder. Ancak âlimler Mi'rac gecesindeki görmenin gözle mi kalple mi olduğu konusunda farklı nakiller zikretmiştir. Bu sebeple mesele, sahih rivayetlerin sınırları aşılmadan ele alınır.

DELİL

İbn Abbâs'tan: "Onu kalbiyle gördü." (Müslim, 176)

34

ومن صفات الله تعالى أنه يفعل ما يريد

ALLAH DİLEDİĞİNİ YAPAR; O'NUN İRADESİNE ENGEL OLUNAMAZ.

İZAH

Allah'ın mülkünde O'nun iradesinin dışında bağımsız bir güç bulunmaz. Dilediği şey hikmeti ve ilmi üzere meydana gelir. Hiçbir mahlûk Rabbin iradesini hükümsüz bırakamaz.

DELİL

"Şüphesiz Allah dilediğini yapar." (Hac 22/18)

35

لا يكون في ملكه إلا ما يريد

ALLAH'IN MÜLKÜNDE O'NUN DİLEMESİ DIŞINDA HİÇBİR ŞEY GERÇEKLEŞMEZ.

İZAH

Kâinatta gerçekleşen hiçbir hadise Allah'ın meşîetinden bağımsız değildir. Kulun iradesi ve tercihi vardır; fakat bunlar Allah'ın iradesinin dışına çıkamaz. Bu hakikat kulun sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

DELİL

"Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz." (İnsân 76/30)

36

لا يكون في ملكه إلا ما يريد

ALLAH'IN MEŞİETİ BÜTÜN VARLIKLARI KUŞATIR.

İZAH

Allah'ın mülkünde meydana gelen hiçbir şey O'nun meşîetinin dışında değildir. Hiçbir mahlûkun iradesi Allah'ın iradesinden bağımsız değildir. Bununla beraber kul kendi tercih ve amellerinden sorumludur.

DELİL

“Âlemlerin Rabbi Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz.” (Tekvîr 81/29)

37

ولا يستغني شيء عن تقديره

HİÇBİR MAHLÛK ALLAH'IN TAKDİRİNDEN MÜSTAĞNİ DEĞİLDİR.

İZAH

Bütün yaratılmışlar varlıklarında ve hâllerinde Allah'a muhtaçtır. Hiçbir şey kendi başına Allah'ın kaderinden bağımsız hareket edemez. Mümin bütün varlığın Allah'ın takdiri altında olduğuna iman eder.

DELİL

“Şüphesiz biz her şeyi bir kader ile yarattık.” (Kamer 54/49)

38

ولا يخرج عن تدبيره

HİÇBİR ŞEY ALLAH'IN TEDBİRİNİN DIŞINA ÇIKAMAZ.

İZAH

Kâinat başıboş ve kendi kendine işleyen bağımsız bir düzen değildir. Allah yaratır, mülküne hükmeder ve bütün işleri tedbir eder. Yerde ve gökte hiçbir hadise O'nun ilim ve hükümlerinden kaçamaz.

DELİL

“Gökten yere kadar bütün işleri O düzenleyip yönetir.” (Secde 32/5)

39

ولا محيد لأحد عن القدر المقدور

HİÇ KİMSE ALLAH'IN TAKDİR ETTİĞİ KADERDEN KAÇAMAZ.

İZAH

Allah'ın kesin olarak takdir ettiği şey mutlaka gerçekleşir. Kul kaderi bilmediği için çalışır, sebeplere sarılır ve sorumluluğunu yerine getirir. Kader inancı tembelliğin veya günahın bahanesi değildir.

DELİL

“Allah'ın emri mutlaka yerine gelecek, takdir edilmiş bir kaderdir.” (Ahzâb 33/38)

40

ولا يتجاوز ما خط في اللوح المسطور

ALLAH'IN YAZDIĞI KADERİN DIŞINA ÇIKILMAZ.

İZAH

İbn Kudâme kader bahsinde Allah'ın takdirinin yazılmış olduğunu vurgular. Meydana gelecek şeyler Allah'ın ezelî ilminden gizli değildir. Kaderin yazılması Allah'ın eksiksiz ilim ve takdirinin bir göstergesidir.

DELİL

“Yeryüzünde ve kendi nefislerinizde meydana gelen hiçbir musibet yoktur ki onu yaratmamızdan önce bir kitapta bulunmasın.” (Hadîd 57/22)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

41

علم ما الخلق عاملون قبل أن يخلقهم

ALLAH, MAHLÛKATI YARATMADAN ÖNCE ONLARIN NE YAPACAĞINI BİLİYORDU.

İZAH

Allah'ın ilmi sonradan meydana gelmez; O, kulların bütün amellerini önceden bilir. Hiçbir davranış Allah için yeni ortaya çıkan bilinmeyen bir şey değildir. Allah'ın önceden bilmesi ise kulu iradesiz ve sorumsuz hâle getirmez.

DELİL

“Şüphesiz Allah her şeyi hakkıyla bilendir.” (Ahzâb 33/40)

42

فكتب ذلك في اللوح المحفوظ

ALLAH, OLACAK ŞEYLERİ LEVH-İ MAHFÛZ'A YAZMIŞTIR.

İZAH

Kaderin mertebelerinden biri Allah'ın olacakları yazmış olmasıdır. Bu yazma, Allah'ın ezeli ve eksiksiz ilmine dayanır. Meydana gelen hiçbir şey Allah'ın ilminden ve yazısından kaçmış değildir.

DELİL

“Bilmez misin ki Allah gökte ve yerde olanı bilir? Şüphesiz bunlar bir kitaptadır.” (Hac 22/70)

43

وكل ميسر لما خلق له

HERKES, KENDİSİ İÇİN YARATILDIĞI ŞEYE KOLAYLAŞTIRILIR.

İZAH

Kader inancı, kulun amel etmeyi bırakması anlamına gelmez. Resûlullah ﷺ kader sorulduğunda ümmetine amel etmelerini emretmiştir. Kul çalışır; Allah da onu takdir ettiği yola kolaylaştırır.

DELİL

“Amel edin! Herkes yaratıldığı şeye kolaylaştırılmıştır.” (Buhârî, 4949; Müslim, 2647)

44

والأعمال بالخواتيم

AMELLERİN SONU VE ÂKİBETİ ÖNEMLİDİR.

İZAH

İnsan yalnız bugünkü hâline güvenerek kendisini emniyette görmez. Mümin Allah'tan sebat ve güzel bir son ister. Kul ömrünün sonuna kadar iman ve salih amel üzere kalmaya gayret eder.

DELİL

“Şüphesiz ameller sonuçlarına göredir.” (Buhârî, 6607)

45

والسعید من سعد بقضاء الله والشقي من شقي بقضاء الله

SAADET VE ŞEKÂVET ALLAH'IN KAZÂ VE KADERİNİN DIŞINDA DEĞİLDİR.

İZAH

Kulun son âkibeti Allah'ın ezeli ilminden ve kaderinden bağımsız değildir. Bununla birlikte insan iman etmek, itaat etmek ve hidayet sebeplerine sarılmakla emrolunmuştur. Kader, günah işlemeye veya kulluk görevini terk etmeye mazeret yapılamaz.

DELİL

“Kim hidayet yolunu seçerse kendi lehine seçmiş olur; kim saparsa kendi aleyhine sapmış olur.” (İsrâ 17/15)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

46

والإيمان قول باللسان

İMAN, DİL İLE SÖZÜ KAPSAR.

İZAH

İman yalnızca insanın kalbinde sakladığı bir bilgi değildir. Şehâdet ve Allah'ı zikretmek gibi dil ile söylenen iman sözleri de imanın kapsamındadır. İbn Kudâme, imanın tarifine açıkça dilin sözünü dahil eder.

DELİL

“İmanın en üstünü ‘Lâ ilâhe illallah’ sözüdür.” (Müslim, 35)

47

وعمل بالأركان

ORGANLARIN AMELİ İMANDANDIR.

İZAH

Namaz, zekât ve diğer itaatler imandan tamamen ayrı görülmez. İman insanın davranışlarına ve kulluğuna yansır. İbn Kudâme, organların amelini iman tarifinin içine alır.

DELİL

“Onlara, Allah’a ibadet etmeleri, namazı kılmaları ve zekâtı vermeleri emredildi.” (Beyyine 98/5)

48

وعقد بالجنان

KALBİN İTİKADI İMANDANDIR.

İZAH

İmanın yalnız dış görünüşten ibaret olması mümkün değildir. Kalbin tasdiki ve Allah’a yönelik imanî bağlılığı imanın temelindendir. Böylece iman; kalp, dil ve organlarla birlikte ortaya çıkar.

DELİL

“İman henüz kalplerinize girmedi.” (Hucurât 49/14)

49

يزيد بالطاعة

İMAN İTAATLE ARTAR.

İZAH

İman bütün müminlerde değişmeyen tek bir derece değildir. İlim, tasdik ve itaat arttıkça kulun imanı da artar. İbn Kudâme, bunun açıkça “itaatle artar” olduğunu ifade eder.

DELİL

“... İmanlarına iman katsınlar diye ...” (Fetih 48/4)

50

وينقص بالعصيان

İMAN GÜNAH VE İSYANLA EKSİLİR.

İZAH

Nasıl itaat imanı artırıyorsa masiyet de imanı zayıflatır. Bu nedenle mümin, günahın kalbi ve imanı üzerindeki etkisini küçümsemez. İbn Kudâme, bunun açıkça “isyanla eksilir” şeklinde olduğunu ifade eder.

DELİL

“Kalbinde zerre ağırlığınca iman bulunan kimse ateşten çıkarılır.” (Buhârî, 44; Müslim, 193)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

51

ويجب الإيمان بكل ما أخبر به النبي

PEYGAMBER ﷺ'İN HABER VERDİĞİ SAHİH HABERLERE İMAN EDİLİR.

İZAH

Resûlullah ﷺ'in sahih olarak bildirdiği gayb haberleri imanla karşılanır. Akîdede ölçü yalnız insan aklının kavrayabildiği şeyler değildir. Sahih haber sabit olduğunda mümin onu tasdik eder.

DELİL

“O, hevâsından konuşmaz. O ancak kendisine vahyedilen bir vahiydir.” (Necm 53/3-4)

52

وصح به النقل عنه

RESÛLULLAH'A ﷺ NİSPET EDİLEN HABERİN SAHİH OLMASI ESASTIR.

İZAH

Her rivayet sırf Peygamber'e nispet edildiği için akîde delili yapılmaz. İbn Kudâme, haberin sahih nakille gelmesini şart koşar. Sabit ve sahih nakil ile gelen haber kabul edilir.

DELİL

“Kim benim adıma kasten yalan söylerse cehennemdeki yerine hazırlansın.” (Buhârî, 110; Müslim, 3)

53

فيما شاهدناه أو غاب عنا

GÖRDÜĞÜMÜZ VEYA BİZDEN GİZLİ OLAN SAHİH HABERLER TASDİK EDİLİR.

İZAH

Vahyin doğruluğu bir meseleyi gözümüzle görmemize bağlı değildir. Âhiret, kabir ve kıyamet gibi gaybî hakikatler sahih haberle bilinir. Mümin görmediğini gerekçe göstererek sahih haberi reddetmez.

DELİL

“Onlar gayba iman ederler.” (Bakara 2/3)

54

نعلم أنه حق وصدق

SAHİH NEBEVÎ HABER HAK VE DOĞRUDUR.

İZAH

Resûlullah ﷺ Allah'tan aldığı dini insanlara doğru biçimde tebliğ etmiştir. Ondan sahih olarak sabit olan haber, şüpheyile değil tasdikle karşılanır. Mümin vahiy karşısında teslimiyet gösterir.

DELİL

“Peygamber size ne verdiyse onu alın.” (Haşr 59/7)

55

وسواء في ذلك ما عقلناه وجهلناه

AKLIMIZ KAVRASA DA KAVRAMASA DA SAHİH HABER KABUL EDİLİR.

İZAH

Aklın bir haberin keyfiyetini kavrayamaması, sahih nakli geçersiz kılmaz. Akıl vahyi anlamada kullanılır; sahih vahyin üzerine hâkim yapılmaz. Mümin, kavrayamadığı konuda da teslim olur ve iman eder.

DELİL

“Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Resûlüne çağrıldıklarında müminlerin sözü ancak: 'İşittik ve itaat ettik' demeleridir.” (Nür 24/51)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

56

مثل حديث الإسراء والإمعراج

İSRÂ VE Mİ'RAC HAKTIR.

İZAH

İbn Kudâme, sahih gayb haberlerine teslimiyetin örneklerinden biri olarak İsrâ ve Mi'rac'ı zikreder. Resûlullah ﷺ'in bu mucizesi sahih naslarla sabittir. Akıl keyfiyetini bütünüyle kavrayamasa da sahih haber reddedilmez.

DELİL

"Kulunu bir gece Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah her türlü noksanlıktan münezzehtir." (İsrâ 17/1)

57

وكان يقظة لا مناما

İSRÂ VE Mİ'RAC UYKUDA GÖRÜLEN BİR RÜYA DEĞİLDİR.

İZAH

İbn Kudâme açıkça bunun uyanıkken gerçekleştiğini belirtir. Hadiseyi yalnızca bir rüya şeklinde yorumlamaz. Böylece mucizenin gerçekten meydana geldiğini kabul eder.

DELİL

"Kulunu bir gece Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah her türlü noksanlıktan münezzehtir." (İsrâ 17/1)

58

فإن قريشا أنكروته وأكبرته ولم تنكر المنامات

KUREYŞ'İN TEPKİSİ, İSRÂ HADİSESİNİN GERÇEK BİR OLAY OLARAK HABER VERİLDİĞİNİ GÖSTERİR.

İZAH

İbn Kudâme, Kureyş'in hadiseyi reddetmesini özellikle delil olarak zikreder. Çünkü sıradan bir rüya anlatılmış olsaydı onların böyle bir itirazının anlamı kalmazdı. Bu sebeple İsrâ yalnızca rüya şeklinde açıklanmaz.

DELİL

"Kulunu bir gece Mescid-i Harâm'dan Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah her türlü noksanlıktan münezzehtir." (İsrâ 17/1)

59

أن ملك الموت لما جاء إلى موسى عليه السلام ليقبض روحه لطمه ففقأ عينه

MÛSÂ'NIN ﷺ ÖLÜM MELEĞİNE VURMASIYLA İLGİLİ SAHİH HABER KABUL EDİLİR.

İZAH

İbn Kudâme bu hadisi, akıl keyfiyetini kavrayamasa bile sahih habere iman edilmesine örnek verir. Hadisin garip görülmesi tek başına onu reddetmek için delil değildir. Esas olan Resûlullah'tan ﷺ haberin sahih olarak sabit olmasıdır.

DELİL

Mûsâ ﷺ ile ölüm meleği hadisi. (Buhârî, 1339; Müslim, 2372)

60

فرجع إلى ربه فرد عليه عينه

ALLAH, ÖLÜM MELEĞİNİN GÖZÜNÜ GERİ VERMİŞTİR.

İZAH

İbn Kudâme hadisin bu kısmını da ana metinde açıkça nakleder. Gayb âlemine ilişkin böyle bir haber insanın aldığı fizikî ölçülerle reddedilmez. Sahih nakil sabit olduğunda mümin haberi tasdik eder ve keyfiyetini Allah'a bırakır.

DELİL

Aynı hadis. (Buhârî, 1339; Müslim, 2372)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

61

خروج الدجال

DECCÂL'IN ÇIKIŞI HAKTIR.

İZAH

İbn Kudâme, Deccâl'in çıkışını kıyametin alâmetlerinden sayar. Resûlullah ﷺ ümmetini Deccâl'in büyük fitnesine karşı uyarmıştır. Bu haber sahih naslarla sabit olduğu için iman edilir.

DELİL

"Hiçbir peygamber yoktur ki ümmetini tek gözlü yalancıya karşı uyarmış olmasın." (Buhârî, 7408; Müslim, 2933)

62

ونزول عيسى ابن مريم عليه السلام فيقتله

İSÂ B. MERYEM ﷺ YERYÜZÜNE İNECEK VE DECCÂL'I ÖLDÜRECEKTİR.

İZAH

İsâ ﷺ'in inişi kıyametin büyük alâmetlerindendir. İbn Kudâme, onun ineceğini ve Deccâl'i öldüreceğini açıkça zikreder. Bu hadise mecazlaştırılmadan sahih haberin bildirdiği şekilde kabul edilir.

DELİL

İsâ ﷺ Deccâl'i takip eder ve Lüdd kapısında onu öldürür. (Müslim, 2937)

63

وخرج يأجوج ومأجوج

YE'CÛC VE ME'CÛC'ÜN ÇIKIŞI HAKTIR.

İZAH

Ye'cûc ve Me'cûc'ün ortaya çıkışı kıyamet öncesindeki büyük hadiselerden biridir. İbn Kudâme bunu açıkça kıyamet alâmetleri arasında zikreder. Kur'an ve sahih Sünnetle bildirilen bu gayb haberi tasdik edilir.

DELİL

"Nihayet Ye'cûc ve Me'cûc açıldığı ve onlar her tepeden akın ettiği zaman ..."

(Enbiyâ 21/96)

64

وخرج الدابة

DÂBBETÜ'L-ARZ'IN ÇIKIŞI HAKTIR.

İZAH

İbn Kudâme, Dâbbe'nin çıkışını da kıyametin alâmetleri arasında sayar. Bu olay yalnızca sembolik bir anlatıma indirgenmeden nasların haber verdiği şekilde kabul edilir. Keyfiyeti hakkında ise delilin bildirmediği şeyler söylenmez.

DELİL

"O söz başlarına geldiğinde, onlar için yerden kendileriyle konuşacak bir dâbbe çıkarırız." (Neml 27/82)

65

وطلوع الشمس من مغربها

GÜNEŞİN BATIDAN DOĞMASI KIYAMETİN BÜYÜK ALÂMETLERİNDENDİR.

İZAH

İbn Kudâme, güneşin batı tarafından doğacağını açıkça zikreder. Bu hadise kıyamet yaklaşırken gerçekleşecek büyük alâmetlerdendir. Mümin, sahih nakille bildirilen bu haberi olduğu gibi tasdik eder.

DELİL

"Güneş batıdan doğmadıkça kıyamet kopmaz." (Buhârî, 6506; Müslim, 157)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

66

وعذاب القبر ونعيمه حق

KABİR AZABI VE KABİR NİMETİ HAKTIR.

İZAH

Ölümle birlikte insanın bütün idraki sona ermez; berzah hayatı başlar. İman ehli için kabirde nimet, azabı hak edenler için ise azap vardır. İbn Kudâme, bunu açıkça iman edilmesi gereken gaybî hakikatlerden sayar.

DELİL

“Onlar sabah akşam ateşe arz olunurlar.” (Mü'min 40/46)

67

وقد استعاذ النبي منه وأمر به في كل صلاة

KABİR AZABINDAN ALLAH'A SİĞİNMAK SÜNNETTİR.

İZAH

Resûlullah ﷺ kabir azabından Allah'a sığınmıştır. Ümmetine de namazlarında bundan Allah'a sığınmayı öğretmiştir. Bu dua, kabir azabının gerçek olduğuna dair açık sünnet delillerindendir.

DELİL

“Allah'ım! Cehennem azabından ve kabir azabından sana sığınırım ...” (Buhârî, 1377; Müslim, 588)

68

وفتنة القبر حق

KABİR FİTNESİ VE İMTİHANI HAKTIR.

İZAH

İnsan ölümünden sonra kabirde bir imtihanla karşılaşacaktır. Kul Rabbinden, dininden ve peygamberinden sorgulanır. Dünya hayatındaki gerçek iman bu imtihanda ortaya çıkar.

DELİL

“Allah iman edenleri dünya hayatında da âhirette de sabit sözle sağlamlaştırır.” (İbrâhîm 14/27)

69

وسؤال من منكر ونكير حق

MÜNKER VE NEKİR'İN KABİRDEKİ SORGUSU HAKTIR.

İZAH

İbn Kudâme Münker ve Nekîr'in sorgusunu açıkça tasdik eder. Kabirde kulun imanına dair sorular sorulacağı sahih nakillerle bildirilmiştir. Gayba ait bu mesele dünya ölçülerine kıyas edilerek reddedilmez.

DELİL

“Kul kabrine konulduğunda iki melek ona gelir ...” (Tirmizî, 1071; Ebû Dâvûd, 4753)

70

والبعث بعد الموت حق

ÖLÜMDEN SONRA DİRİLİŞ HAKTIR.

İZAH

Allah bütün insanları öldükten sonra yeniden diriltecektir. Bedenlerin çürümesi Allah'ın onları tekrar yaratmasına engel değildir. Ba's, âhirete imanın inkâr edilemez temel esaslarındandır.

DELİL

“Sonra siz bunun ardından mutlaka öleceksiniz. Sonra kıyamet günü mutlaka diriltileceksiniz.” (Mü'minûn 23/15–16)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

71

وينفخ في الصور

SÛRA ÜFLENMESİ HAKTIR.

İZAH

Kıyametin gerçekleşmesiyle birlikte sûra üflenmesi gaybî hakikatlerdendir. İbn Kudâme bunu ölümden sonra diriliş bahsinde açıkça zikreder. Mümin, keyfiyetini belirlemeksizin naslarda bildirildiği şekilde iman eder.

DELİL

“Sûra üflenmiştir; Allah’ın diledikleri dışında göklerde ve yerde kim varsa düşüp ölmüştür.” (Zümer 39/68)

72

فينفخ فيه إسرافيل عليه السلام

SÛRA İSRÂFİL ﷺ ÜFLEYECEKTİR.

İZAH

İbn Kudâme sûra üfleyecek meleğin İsrâfîl olduğunu zikreder. Kıyametle ilgili bu haber gayb âlemine aittir ve nakille bilinir. Gayb hakkında sahih haberin sınırını aşan ayrıntılar üretilmez.

DELİL

“Allah’ım! Cebrâil’in, Mîkâil’in ve İsrâfîl’in Rabbi olan Allah’ım ...” (Müslim, 770)

73

فتقوم الناس من قبورهم لرب العالمين

İNSANLAR KABİRLERİNDEN KALKIP ÂLEMLERİN RABBİNİN HUZURUNA ÇIKACAKLARDIR.

İZAH

Diriliş yalnız ruhların varlığını sürdürmesi değildir; insanlar kabirlerinden kaldırılacaktır. Bütün insanlık hesap için Allah’ın huzurunda toplanacaktır. Hiç kimse bu büyük toplanmadan kaçamayacaktır.

DELİL

“İnsanların âlemlerin Rabbinin huzurunda duracağı gün.” (Mutaffifin 83/6)

74

حفاة عراة غرلا بهما

İNSANLAR KIYAMET GÜNÜ YALINAYAK, ÇIPLAK VE SÜNNETSİZ HAŞREDİLECEKLERDİR.

İZAH

İbn Kudâme insanların kıyamet günündeki haşır hâlini açıkça nakleder. Dünyadaki makam, servet ve dış görünüş o gün insana üstünlük sağlamaz. İnsan Rabbine yaratıldığı hâle benzer biçimde döndürülür.

DELİL

“Siz yalınayak, çıplak ve sünnetsiz olarak haşredileceksiniz.” (Buhârî, 6527; Müslim, 2859)

75

في موقف القيامة

BÜTÜN İNSANLAR KIYAMET MEYDANINDA TOPLANACAKTIR.

İZAH

Haşrin ardından insanlar büyük hesap için kıyamet meydanında bekletilir. İlk insandan son insana kadar herkes Allah’ın huzurunda bir araya getirilecektir. Bu toplanma âhîret hesabının başlangıç safhalarındandır.

DELİL

“De ki: Şüphesiz öncekiler de sonrakiler de bilinen bir günün belirlenmiş vaktinde mutlaka toplanacaklardır.” (Vâkıa 56/49–50)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

76

حتى يشفع فيهم نبينا محمد

PEYGAMBERİMİZ MUHAMMED ﷺ KİYAMET GÜNÜ ŞEFAAT EDECEKTİR.

İZAH

İnsanlar kıyamet meydanında büyük bir sıkıntı içerisinde bekleyeceklerdir. Allah'ın izin vermesiyle Resûlullah ﷺ şefaate edecektir. Şefaate bağımsız bir yetki değil, bütünüyle Allah'ın izin ve rızasına bağlıdır.

DELİL

“Rabbini seni Makâm-ı Mahmûd'a ulaştırabilir.” (İsrâ 17/79)

77

ويحاسبهم الله تبارك وتعالى

ALLAH KULLARINI HESABA ÇEKECEKTİR.

İZAH

Dünya hayatındaki söz ve ameller karşılıksız bırakılmayacaktır. Her kul Allah'ın huzurunda yaptıklarından hesaba çekilecektir. Mümin âhiret hesabına inanır ve dünyadaki hayatını buna göre düzenler.

DELİL

“Şüphesiz onların dönüşü bizdir. Sonra onların hesabını görmek de bize aittir.” (Gâşîye 88/25–26)

78

وتنصب الموازين

KİYAMET GÜNÜ MİZANLAR KURULACAKTIR.

İZAH

Mizan, âhirette amellerin tartılmasıyla ilgili gerçek bir hakikattir. İbn Kudâme mizanın kurulacağını açıkça zikreder. Allah hiçbir kula zulmetmez; hesap tam bir adaletle gerçekleşir.

DELİL

“Kıyamet günü için adalet terazileri kurarız.” (Enbiyâ 21/47)

79

وتنشر الدواوين

AMEL DEFTERLERİ AÇILIP ORTAYA KONULACAKTIR.

İZAH

İnsanların dünyada yaptıkları ameller kayıt altına alınmıştır. Kıyamet günü bu kayıtlar kulun önüne çıkarılacaktır. Hiçbir amel Allah'ın ilminden ve hesabından kaybolmaz.

DELİL

“Amel defteri ortaya konulmuştur.” (Kehf 18/49)

80

وتتطير صحائف الأعمال إلى الأيمان والشمالك

AMEL SAHİFELERİ SAĞDAN VEYA SOLDAN VERİLECEKTİR.

İZAH

Kıyamet günü insanlar amel sahifelerini teslim alacaklardır. Kitabını sağından alan için bu kurtuluş ve kolay hesabın müjdesidir. Diğerleri ise kitaplarını sol taraftan veya arkalarından alacaktır.

DELİL

“Kitabı sağından verilen kolay bir hesaba çekilecek ve sevinçli olarak ailesine dönecektir.” (İnşikâk 84/7–9)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

81

ولنينا محمد حوض في القيامة

PEYGAMBERİMİZ MUHAMMED'İN ﷺ KİYAMET GÜNÜ HAVUZU VARDIR.

İZAH

Allah kıyamet günü Peygamberimize ﷺ büyük bir havuz ihsan edecektir. Bu havuz, âhirete ilişkin sahih haberlerle sabit gerçek bir hakikattir. Mümin, Resûlullah'ın ﷺ havuzuna iman eder.

DELİL

“Ben havuzun başında sizden önce bulunacağım.” (Buhârî, 6576; Müslim, 2297)

82

ماؤه أشد بياضا من اللبن وأحلى من العسل

HAVUZUN SUYU SÜTTEN DAHA BEYAZ, BALDAN DAHA TATLIDIR.

İZAH

İbn Kudâme havuzun suyunun özelliklerini ana metinde açıkça bildirir. Bu havır, Peygamberimizin ﷺ havuzunun büyük nimetlerinden birini gösterir. Âhret nimetleri dünyadaki benzerleriyle tamamen aynı kabul edilmez.

DELİL

“Havuzun suyunun süttten daha beyaz ve baldan daha tatlı olduğu” sahih hadislerde bildirilmiştir. (Müslim, 2300)

83

وأباريقه عدد نجوم السماء

HAVUZUN KAPLARI GÖĞÜN YILDIZLARI KADAR ÇOKTUR.

İZAH

Resûlullah'ın ﷺ havuzunda çok sayıda içme kabı bulunacaktır. İbn Kudâme bunların çokluğunu gökteki yıldızların sayısı ile ifade eder. Bu da havuzun genişliğini ve ümmete sunulan nimetin büyüklüğünü gösterir.

DELİL

“Kaplari gökteki yıldızlar kadardır.” (Müslim, 2300)

84

من شرب منه شربة لم يظمأ بعدها أبدا

HAVUZDAN BİR KEZ İÇEN BİR DAHA ASLA SUSAMAZ.

İZAH

Peygamberimizin ﷺ havuzundan içmek âhiretin büyük nimetlerindendir. Oradan içen kimse artık susuzluk çekmeyecektir. İbn Kudâme bu özelliği de havuz bahsinde açıkça zikreder.

DELİL

“Kim ondan içerse bir daha asla susamaz.” (Buhârî, 6579; Müslim, 2292)

85

والصراط حق يجوزه الأبرار ويزل عنه الفجار

SIRAT HAKTIR; İYİLER ONU GEÇER, FÂCİRLER İSE ONDAN KAYAR.

İZAH

Sirat, cehennem üzerine kurulacak ve insanların üzerinden geçeceği hak bir köprüdür. Kurtuluşa erenler Allah'ın lütfuyla onu geçerken, bazıları amelleri sebebiyle düşecektir. İbn Kudâme sıratın hak olduğunu açıkça ifade eder.

DELİL

“İçinizden oraya uğramayacak hiçbir kimse yoktur. Bu, Rabbinin kesinleşmiş bir hükmüdür.” (Meryem 19/71)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

86

ويشفع نبينا محمد فيمن دخل النار من أهته من أهل الكيائر

PEYGAMBERİMİZ MUHAMMED ﷺ ÜMMETİNDEN BÜYÜK GÜNAH SAHİPLERİNE ŞEFAAT EDECEKTİR.

İZAH

Tevhid üzere ölen bazı büyük günah sahipleri cezalandırılmak üzere Cehenneme girebilir. Allah'ın izin vermesiyle Resûlullah ﷺ onlardan bazılarına şefaath edecektir. Bu, büyük günah işleyenin sırf günahı sebebiyle ebedî kâfir sayılmayacağını da gösterir.

DELİL

“Şefaathim, ümmetimden büyük günah sahipleri içindir.” (Ebû Dâvûd, 4739; Tirmizî, 2435)

87

فيخرجون بشفاعته

ŞEFAAT SEBEBİYLE BAZI TEVHİD EHLİ CEHENNEMDEN ÇIKARILACAKTIR.

İZAH

Cehenneme giren her günahkâr mümin orada ebedî kalmayacaktır. Allah'ın izin verdiği şefaath vesilesiyle bazıları oradan çıkarılacaktır. Şefaathin tamamı Allah'ın hükmüne, iznine ve rahmetine bağlıdır.

DELİL

“Kalbinde zerre kadar iman bulunan kimse ateşten çıkarılacaktır.” (Buhârî, 7439; Müslim, 183)

88

ولسائر الأنبياء والمؤمنين والملائكة شفاعات

PEYGAMBERLERİN, MÜMİNLERİN VE MELEKLERİN DE ŞEFAATLERİ VARDIR.

İZAH

Şefaath yalnız Peygamberimize ﷺ mahsus tek bir türden ibaret değildir. İbn Kudâme diğer peygamberlerin, müminlerin ve meleklerin de şefaathlerini zikreder. Ancak hiçbir şefaathçi Allah'ın izni ve rızası olmadan şefaath edemez.

DELİL

“Onlar ancak O'nun razı olduğu kimseye şefaath ederler.” (Enbiyâ 21/28)

89

ولا تنفع الكافر شفاعة الشافعين

KÂFİRE ŞEFAATÇİLERİN ŞEFAATHİ FAYDA VERMEZ.

İZAH

Kurtarıcı şefaathin temel şartlarından biri Allah'ın şefaath edilenden razı olmasıdır. Şirk ve küfür üzere ölen kimse için şefaath onu Cehenemden çıkaracak bir kurtuluş yolu değildir. İbn Kudâme bu sınırı ana metinde açık biçimde belirtir.

DELİL

“Artık şefaathçilerin şefaathi onlara fayda vermez.” (Müddessir 74/48)

90

والجنة والنار مخلوقتان لا تفنيان

CENNET VE CEHENNEM YARATILMIŞTIR; YOK OLMAZLAR.

İZAH

Cennet ve Cehennem yalnız gelecekte yaratılacak yerler değildir; Allah onları yaratmıştır. İbn Kudâme ikisinin de yok olmayacağını açıkça bildirir. Ehl-i Sünnet, naslarda bildirildiği üzere Cennet ve Cehennem varlığına ve devamına iman eder.

DELİL

Cennet için: “Takvâ sahipleri için hazırlanmıştır.” (Âl-i İmrân 3/133)
Cehennem için: “Kâfirler için hazırlanmıştır.” (Bakara 2/24)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

91

فالجنة مأوى أوليائه

CENNET, ALLAH'IN VELÎ KULLARININ YURDUDUR.

İZAH

Allah Cenneti iman ve takvâ ehli kulları için hazırlamıştır. Orası geçici dünya nimetlerinden farklı olarak devamlı nimet yurdudur. Mümin Cennetin gerçek ve mevcut olduğuna iman eder.

DELİL

“Rabbinizin mağfiretine ve takvâ sahipleri için hazırlanmış Cennete koşun.” (Âl-i İmrân 3/133)

92

والنار عقاب لأعدائه

CEHENNEM, ALLAH'IN DÜŞMANLARI İÇİN AZAP YURDUDUR.

İZAH

Cehennem, âhiretteki gerçek azap yurdudur. İbn Kudâme onu Allah'ın düşmanları için hazırlanmış ceza yurdu olarak zikreder. Cehennemin varlığı mecazlaştırılmaz; nasların bildirdiği şekilde kabul edilir.

DELİL

“Kâfirler için hazırlanmış olan ateşten sakının.” (Bakara 2/24)

93

وأهل الجنة فيها مخلدون

CENNET EHLİ CENNETTE EBEDÎ KALACAKTIR.

İZAH

Cennete girenler oradan çıkarılmayacak ve nimetleri sona ermeyecektir. Dünya hayatındaki nimetlerin aksine Cennet nimetlerinin sonu yoktur. İbn Kudâme Cennet ehlinin orada ebedî kalacağını açıkça belirtir.

DELİL

“Onlar orada ebedî kalacaklardır.” (Beyyine 98/8)

94

ويؤتى بالموت في صورة كبش أملح

KIYAMET GÜNÜ ÖLÜM, BİR KOÇ SURETİNDE GETİRİLECEKTİR.

İZAH

İbn Kudâme sahih hadiste bildirilen bu gaybî hadiseyi aynen nakleder. Ölüm, Cennet ile Cehennem arasında bir koç suretinde getirilecektir. Gayba ilişkin bu haber keyfiyeti zorlanmadan tasdik edilir.

DELİL

“Ölüm, alaca bir koç suretinde getirilir.” (Buhârî, 4730; Müslim, 2849)

95

يا أهل الجنة خلود ولا موت ويا أهل النار خلود ولا موت

ÂHİRETTE ARTIK ÖLÜM OLMAYACAKTIR.

İZAH

Ölüm Cennet ile Cehennem arasında kesildikten sonra artık ölüm bulunmayacaktır. Cennet ehlinin nimeti sona ermeyecek; Cehennemde ebedî kalacakların azabı ölümle son bulmayacaktır. Bu haber âhiret hayatının dünyadaki hayat gibi geçici olmadığını gösterir.

DELİL

“Ey Cennet ehli! Ebedîlik var, ölüm yok! Ey Cehennem ehli! Ebedîlik var, ölüm yok!” (Buhârî, 4730; Müslim, 2849)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

LUM'ATU'L-İ'TİKÂD

İBN KUDÂME

100 AKÎDEVİ TEMEL İLKE

96-100
100

96

محمد رسول الله خاتم النبيين وسيد المرسلين

MUHAMMED ﷺ PEYGAMBERLERİN SONUNCUSU VE RESÛLLERİN EFENDİSİDİR.

İZAH

Resûlullah Muhammed ﷺ Allah'ın insanlara gönderdiği son peygamberdir. Ondan sonra yeni bir peygamber gelmeyecektir. Onun risâletiyle peygamberlik silsilesi tamamlanmıştır.

DELİL

“O, Allah'ın Resûlü ve peygamberlerin sonuncusudur.” (Ahzâb 33/40)

97

لا يصح إيمان عبد حتى يؤمن برسالته

MUHAMMED ﷺ'İN RİSÂLETİNE İMAN ETMEDEN İMAN SAHİH OLMAZ.

İZAH

Allah'a iman, Allah'ın gönderdiği son Resûlü kabul etmeyi de gerektirir. Muhammed ﷺ'in peygamberliğini reddetmek imanla bağdaşmaz. Bu sebeple onun risâletine iman, İslâm imanının temel esaslarından biridir.

DELİL

“Allah'a ve ümmî Peygamber olan Resûlüne iman edin.” (A'râf 7/158)

98

ويشهد بنبوته

MUHAMMED ﷺ'İN PEYGAMBERLİĞİNE ŞHADET EDİLİR.

İZAH

Resûlullah'ın ﷺ peygamberliği yalnız tarihî bir bilgi olarak bilinmez. Mümin onun gerçekten Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna inanır ve bunu ikrar eder. Şehâdetin ikinci kısmı bu iman ve tasdiki ifade eder.

DELİL

“Muhammed Allah'ın Resûlüdür.” (Fetih 48/29)

99

ولا يقضى بين الناس في القيامة إلا بشفاعته

KIYAMETTE İNSANLAR ARASINDA HÜKMÜN BAŞLAMASI İÇİN PEYGAMBERİMİZ ﷺ ŞEFAAT EDECEKTİR.

İZAH

Kıyamet meydanındaki uzun bekleyiş sırasında insanlar hesabın başlamasını isteyecektir. Allah'ın izniyle Peygamberimiz ﷺ büyük şefaatte bulunacaktır. Bu, ona verilen Makâm-ı Mahmûd ile ilgili büyük faziletlerindendir.

DELİL

“Rabbinin seni Makâm-ı Mahmûd'a ulaştırması umulur.” (İsrâ 17/79)

100

ولا يدخل الجنة أمة إلا بعد دخول أمته

PEYGAMBERİMİZİN ﷺ ÜMMETİ, CENNETE GİRECEK ÜMMETLERİN ÖNCÜSÜDÜR.

İZAH

İbn Kudâme, diğer ümmetlerin Cennete Muhammed ﷺ ümmetinden sonra gireceğini bildirir. Bu, Allah'ın bu ümmete verdiği büyük faziletlerden biridir. Fazilet Allah'ın lütfudur; kurtuluş ise iman, tevhid ve Allah'ın rahmeti ile olur.

DELİL

Resûlullah ﷺ: “Biz dünyada sonuncularız; kıyamet günü ise öne geçenleriz.” (Buhârî, 876; Müslim, 855)

UBEYDULLAH ARSLAN

İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.